

Ostrov Kampa

Ostrov vznikl při levém břehu Vltavy pravděpodobně vyhloubením mlýnského náhonu, kterému dnes říkáme Čertovka, možná však jako ostrov existoval už dávno před tím, než pražskou dolinu osídlili lidé. Místo před charakteristickým ohybem vltavského meandru tady zanášela pískem řeka společně s kdysi velmi aktivním potokem Brusnice. Na ostrově byla pole, dařilo se zde vinné révě, bydleli tady v jednoduchých příbytcích mlynáři a rybáři. Až do druhé poloviny 16. století byl ostrov Kampa nezastavěn, připomínal spíše jednu velkou zahradu. Nejstarší záznam o ostrově nachází se patrně v listině krále Vladislava II., jenž daroval "kus země při Vltavě" v roce 1169 řádu maltézských rytířů, aby založili hospital a klášter, jehož součástí se později stal kostel Panny Marie pod řetězem. Za zmínku jistě stojí, že johanité, maltézští rytíři, přivezli ze Svaté země v době křížových výprav vzácné jižní stromy - platany. Platanům se u nás dařilo, bohužel většinou byly vykáceny za husitských válek. Jediný z původních stromů ještě z 12. století přežil v zahradě velkopřevora.

Mlýny

První písemná zmínka o mlýnech na Kampě pochází z roku 1393, ale mlýny tady jistě byly už mnohem dříve. Nejstarší jurisdikci patřila tato část Malé Strany klášteru sv. Jiří na Pražském hradě, tudíž měly zde mlýny patrně už benediktiny. Kostel sv. Jiří byl pro ně přestavován už v letech 973 - 976. Když pak v roce 1169 získali Kampu johanité, jistě i oni využívali dobrodinně umístěných mlýnů. Po husitských válkách získala Kampu staroměstská obec, která roku 1478 věnovala pusté místo Václavu Sovovi z Liboslavě, aby si tady zřídil dům, hamr s brusírnou a pro měšťany měl zde pracovat mlýn na mouku. Postupně v těchto místech vedle moučných mlýnů vyrostla šlefrna (brusírna), pila, vápenice, kolna na dřevo, krupník, soukenická a jirchářská valcha, byl zde hospodářský dvůr, ovocná a zelinářská zahrada. K nejstarším patřil mlýn Velkopřevorský, Maltézský nebo též Štěpánovský, výše proti proudu Čertovky byl mlýn Zlomkovský a Huťský. K nejznámějším však vždy patřily Sovovy mlýny.

Další osud zahrad

Od 16. století, většinou při mlýnech, vznikaly první větší zahrady, zvyšované navážkami hlavně z Malé strany. Tyto zahrady, časem scelené, daly základ pozdějším honosným zahradám a později i dnešní jednoduché sadové úpravě ostrova.

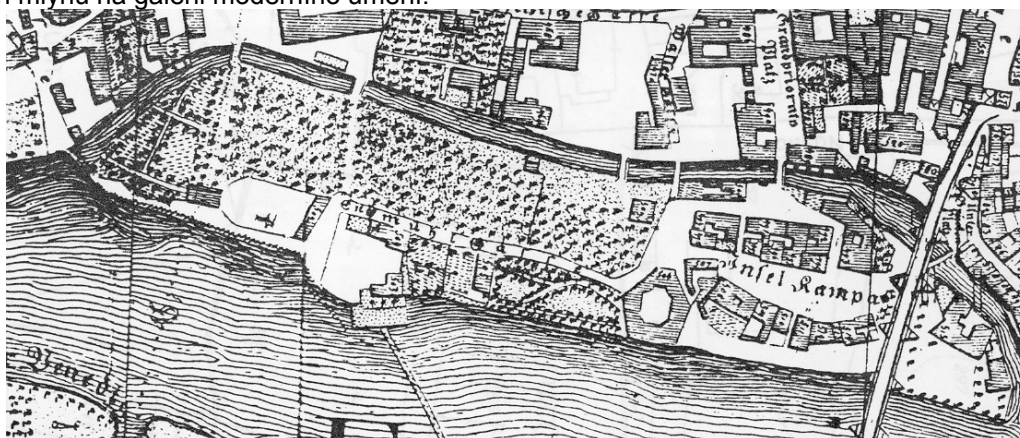
Ze staré zahrady Huťské, Zlomkovské a Glauchovské, vznikla největší barokní zahrada Michnovská. Po hraběti Michnovi z Vacínova ji vlastnili Schwarzenbergové, později Jan Borschein, který nechal zahradu zpustnout. V roce 1762 zakoupil zahradu vojenský erár. Později dostala zahrada název Zeghauská. Zahradu využívaly sportovní tenisové kluby. Po první světové válce, kdy se pozemky staly majetkem pražské obce a kdy stromoví stářím i vykácením zanikla, sloužila zahrada jako letní cvičiště Sokola a hřiště ústředního sociálního úřadu hlavního města Prahy.

Ze starších zahrad Velké a Malé Komínkové v severní části sadů ležící západně od ulice U Sovových mlýnů vznikla menší intimní zahrada Nosticova, oddělená od Michnovské zdí se střílnami. Tato zahrada existovala až do roku 1941. Téměř po dvě století zahrada patřila rodu Nosticů – Rienecků. V místním jednopatrovém domku bydlel v letech 1798 až 1803 Josef Dobrovský.

V severovýchodní části parku se nacházela zahrada bývalého Kolovratského paláce. Po roce 1895 zakoupila palác i zahradu pražská obec a přeměnila ji na uzavřený sad. Parčík byl zavezen a zrušen za okupace při úpravách okolí bývalého Kolovratského paláce.

Koncem 40. a počátkem 50. let prošel park na Kampě výrazným úpravami. Došlo ke scelení přírodně krajinářskou úpravou a k vytvoření jednotného veřejného parku.

Po roce 1989 bylo započato s postupnou regenerací porostu. V roce 2002 byla dokončena přestavba Sovových mlýnů na galerii moderního umění.

Prameny: Ulicemi Prahy 1 – Kampa. Autor Mgr. Antonín Ederer
Zpráva k projektu Kampa. Autor Ing.arch. Miroslav Cikán